

# СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНІЧНА БІОНІКА»



Рівень вищої освіти .....	бакалавр (скороченого терміну навчання)
Освітня програма .....	усі ОП
Тривалість викладання ...	4 чверть
Заняття:	2-й семестр
лекції:	2 година
практичні заняття:	2 година
Мова викладання .....	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2538>

Кафедра, що викладає конструювання, технічної естетики і дизайну

**Викладач:**

**Мацюк Ірина Миколаївна**  
Доцент, доцент, канд. техн. наук

**Персональна сторінка**  
<https://okmm.nmu.org.ua/ua/matsyuk.php#.X2zlUPkza00>  
**E-mail:** [matsiuk.i.m@nmu.one](mailto:matsiuk.i.m@nmu.one)

## 1. Анотація до курсу

Зараз зростає великий інтерес до технічної біоніки. Це обумовлено значною практичною спрямованістю цієї науки. Технічна біоніка вивчає принципи побудови і функціонування біологічних систем з метою створення нових машин, приладів, механізмів, будівельних конструкцій, матеріалів і технологічних процесів, характеристики яких були б настільки ж досконалими і високоефективними, як в живих системах .

Безсумнівно, що в нинішній час ці біонічні дослідження мають велике значення для вирішення складних інженерних проблем.

Вивчення цієї науки, яка швидко розвивається, вкрай потребують не тільки здобувачі вищої освіти, які слухають спеціальну дисципліну - технічна біоніка, а й багато молодих фахівців, які починають працювати на стику біології, техніки та дизайну.

## 2. Мета та завдання курсу

**Мета дисципліни** – засвоєння методики пошуку інноваційних ідей нових форм в природі, техніці, архітектурі і дизайні та оволодіння основами конструювання штучної форми з використанням біоаналогів.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

### Завдання курсу:

- навчити студентів пошуку інноваційних ідей нових форм в природі;
- отримати практичні навички з проектування та створення нових машин, приладів, механізмів, будівельних конструкцій, матеріалів і технологічних процесів, характеристики яких були б настільки ж досконалими і високоефективними, як в живих системах;
- навчитися розуміти будову металевих, неметалевих, композиційних та функціональних матеріалів та обирати оптимальні матеріали для нових конструкцій;
- отримати практичні навички з технології пошуку інноваційних ідей нових форм в природі та відповідно і технологічних властивостей матеріалів;
- навчитися на основі здобутих знань принципам конструювання штучної форми з використанням біоаналогів;
- використовувати методи моделювання штучної форми із існуючих матеріалів;
- навчитися аналізу речовини і матеріалів з метою удосконалення їх експлуатаційних властивостей;
- проводити пошук інноваційних ідей нових форм користуючись методами і засобами для досягнення необхідної реалістичності моделей.

### 3. Результати навчання:

- аналізувати оточуюче середовище та здійснювати творчий пошук реалізації ідей закономірності природи в технічних рішеннях;
- уміти експериментувати та аналізувати дані;
- уміти поєднувати теорію і практику для розв'язування завдань матеріалознавства;
- знати та вміти використовувати знання фундаментальних наук, що лежать в основі технічної біоніки, на рівні, необхідному для досягнення інших результатів освітньої програми;
- володіти засобами сучасних інформаційних та комунікаційних технологій для професійної діяльності;
- кваліфіковано вибирати матеріали для виробів різного призначення;

- використовувати у професійній діяльності експериментальні методи дослідження властивостей матеріалів;
- знати та застосовувати у професійній діяльності основи конструювання штучної форми з використанням біоаналогів.

#### 4. Структура курсу.

Тижні	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	<b>ЛЕКЦІЇ</b>	<b>18</b>
1	Історія інженерно-біологічних досліджень. Хронологічні етапи історії, попередні розвитку біоніки	3
2	Біоніка в науці та техніці	3
3	Фома та функція. Засоби гармонізації форми. Симетрія та асиметрія. Процеси гілкування та спіралеутворення у природі	2
4	Механізми, запатентовані мільйони років тому. Біомеханіка. Природні важелі, навантаження, фізичний зміст роботи	2
5	Повторюваність і комбінаторика. Тектоніка в природі та техніці. Історія пропорціонування. Феномен золотого перетину	2
6	Світло і колір у природі. Конструктивні системи живої природи. Біонічні моделі та їх класифікація	2
7	Дослідження морфологічних, фізіологічних, біохімічних особливостей живих організмів для висування нових технічних і наукових ідей	2
8	Зв'язок біоніки з іншими науками	2
	<b>ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ</b>	<b>18</b>
1	Бджолині стільники – найдосконаліші будівлі комах	3
2	Проектування 3D-моделі бджолиних стільників	3
3	Дивовижні властивості павутини	2
4	Проектування 3D-моделі павутиння	2
5	Золотий перетин	2
6	Чудо інженерного мистецтва – Ейфелева вежа. Частина 1	2
7	Частина 2. Переваги стрижневих структур	2
8	Проектування 3D-моделі Ейфелевої вежі	2
<b>Разом</b>		<b>36</b>

#### 5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення.

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.

Електронна версія комплексу навчально-методичного забезпечення дисципліни.  
Програмне забезпечення: ОС Windows, MS Office, Adobe Photoshop, Autodesk 3Ds Max, Fusion 360.

Мультимедійне обладнання, 3D-принтер, дистанційна платформа MOODLE.

#### 6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення студентів за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Сума балів за навчальні досягнення студента	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Студенти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Лабораторна частина		Бонус	Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні		
66	30	20	4	<b>100</b>

Підсумковий контроль відбувається у формі тестування із варіативними білетами на онлайн платформі університету.

### 6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи:

Підсумкові результати навчання складаються із результатів тестування на базі онлайн системи університету. Градація шкали тестування здійснюється по 100 бальній системі.

## 7. Політика курсу

**7.1. Політика щодо академічної доброчесності.** Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". [http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us\\_documents/System\\_of\\_prevention\\_and\\_detection\\_of\\_plagiarism.pdf](http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf).

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

### 7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Ofis365 та відвідування команди у MS TEAMS, перегляд новин на Телеграм-каналі.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Технічна біоніка» ([www.do.nmu.org.ua](http://www.do.nmu.org.ua))

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи в MS TEAMS.

### 7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

#### **7.4 Політика щодо оскарження оцінювання.**

Якщо студент не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

#### **7.5. Відвідування занять.**

Для студентів денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, студентська мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

#### **7.6. Бонуси.**

7.6.1. Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6.2. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії студентам буде запропоновано заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Технічна біоніка». Студенти додатково отримують 4 бали.

### **8 Рекомендовані джерела інформації**

- 1 Стандарт вищої освіти бакалавра за спеціальністю 132 Матеріалознавство галузі знань 13 Механічна інженерія затверджено та введено в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 27.12.2018 року, № 1460.
- 2 Рудь Н.Т. Оцінка ефективності технологічних інновацій [Текст] / Рудь Н.Т. ; Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2008. – 120 с.
- 3 Чиннов Ю.В. Думка - початок всього [Текст] / Чиннов Ю.В.; Конспект "Методи вирішення винахідницьких завдань": Навч. посібник для розвитку техн. творчості Д.;, 2005. - 120 с.
- 4 Величко О.Г. Інноваційна діяльність у сферах техніки, технології, технічного регулювання і забезпечення якості: підручник [Текст] / Величко О.Г., Должанський А.М., Віткін Л.М., Янішевський О.Е., Ключев Д.Ю. ; Донецьк : Свідлер, 2010. – 120 с.
- 5 Зорові ілюзії і феномени <http://www.psy.msu.ua/illusion/>
- 6 Агнес Гійо, Жан-Аркаді Мейє. Біоніка. Коли наука імітує природу. Техносфера, 2013. - 280 с.
- 7 Розін В. Візуальна культура та сприйняття. Як людина бачить і розуміє навколишній світ В. М. Розін 2006, Видавництво: «ДомКнига».
- 8 Демонстраційний лекційний матеріал (презентація) з дисципліни «Технічна біоніка» / І.М. Мацюк – Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2018.
- 9 Методичні рекомендації до виконання практичних робіт з дисципліни «Технічна біоніка» для студентів спеціальності 132 Матеріалознавство / І.М.Мацюк, Е.М.Шляхов – Дніпро: НТУ «Дніпровська політехніка», 2018